

Arbó. El retorn d'un clàssic

Eduardo Sánchez
Cronista cultural

El passat mes de maig va sortir l'edició en català d'*Els homes de la terra i el mar* en una bona traducció del senyenc Joan Todó. Amb aquesta obra, Arbó tornava a trobar-se amb els seus lectors, que són molts, i es demostrava, una vegada més, que l'autor rapitenc és un dels escriptors catalans més editat, ja que continuament les seues obres ho són, i no només de magnífiques novel·les que van fer descobrir a l'imaginari català el delta de l'Ebre i que va donar nom al nostre territori, sinó també d'excel·lents biografies, entre les quals la de Jacint Verdaguer, ha esdevingut canònica.

Dit això, em faig una pregunta:

què és un clàssic? Arbó va veure publicada part de la seua obra el 1966 dins la col·lecció *Clàssics catalans del segle XX*, d'Edicions 62, amb un magnífic estudi introductori de Sergi Ber-ser, quan encara no havia publicat la seua segona trilogia de l'Ebre, dedicada a la Ràpita, les obres formades per *Entre la terra i el mar*, *La tempestat* i *La masia*.

Si ens guiem pel títol de la col·lecció, Arbó era un clàssic en vida i ja reunia totes les condicions per considerar-se com a tal. Penso en Dostoyevski, Tòtstoi, Baroja o Eurípides, autors admirats per Arbó i que, en canvi, els seus llibres no figuren al rànquing dels més venuts i, no obs-

tant, els podem considerar clàssics i moderns a la vegada. Mai han estat oblidats i algunes de les seues obres figuren, per dret propi, entre les millors de la literatura universal. Hi ha altres autors que en la seua època van ser, també, considerats com a clàssics, però la seua literatura -com algunes pel·lícules clàssiques de Hollywood dels anys 30 del segle passat- no ha resistit el pas del temps i avui tenen el seu interès solament com a fenomen sociològic o com a estudi d'una època determinada.

Podem afegir, per tant, que clàssic és aquell que és capaç de despertar el nostre esperit i que ens il·lumina sobre qüestions i motius que preocu-

pen l'ésser humà, que ens descobriren un nou món i el traslladen al futur. Arbó va ser el primer que va escriure sobre els problemes, les penúries, les esperances fallides dels pagesos i mariners del Delta natal.

Va il·luminar, sota un sol de justícia, tot un món d'ombres que ens continua preocupant: la misèria, la desolació, la desesperança, la injustícia, l'esclavatge, la humiliació... Vet aquí el clàssic, que es justifica amb noves edicions de la seua obra. Aquelles veus que ens vénen del passat i es projecten a l'actualitat. Per això es va veure publicada, posteriorment, la seua *Obra catalana completa*, a cura d'Emili Rosales. I al costat dels seus

companys ebrencs, Artur Bladé i Gerard Vergés, que també van assolir la categoria de clàssics.

Ara que s'ha vist editada la seua última obra, *Els homes de la terra i el mar*, suggereixo als lectors la lectura atenta del capítol dedicat a l'aprenent de la vida, que ens aporta molta informació dels seus personatges i el perquè del seu pessimisme davant la societat i la vida. Gran clàssic Sebastià Juan Arbó!